

Rekomendacijos, kaip sumažinti geriamojo vandens suvartojimą ir išvengti stovinio vandens keliamos rizikos žmonių sveikatai

1. **Reguliariai naudoti geriamąjį vandenį**
Užtikrinti, kad vanduo būtų vartojamas nuolat, ypač pastatuose, kuriuose yra mažesnis gyventojų skaičius ar laikinas neužimtumas (pvz., įstaigos, sandėliai, sodybos). Vandens sąstingis padidina mikrobiologinę taršą.
2. **Vykdyti profilaktinį vandentiekio sistemų plovimą**
Mažiausiai kartą per savaitę pravalyti (praplauti) visus čiaupus ir maišytuvus, atsukant juos 2–5 minutėms. Tai pašalina stovintį vandenį iš vidaus tinklų.
3. **Reguliariai išplauti mažai naudojamas atšakas**
Jei pastato viduje yra atšakų, kuriomis vanduo beveik nenaudojamas, rekomenduojama parengti **praplovimo grafiką**, ir atlikti periodinį vandens nuleidimą.
4. **Prižiūrėti ir, jei reikia, pakeisti vidaus vandentiekio įrangą**
Reguliariai tikrinti vandens maišytuvus, filtrus, aeratorius. Susidėvėję ar užsikalkėję įrenginiai gali tapti mikroorganizmų dauginimosi vietomis.
5. **Vengti perteklinio vandens kaupimo talpose**
Neužpildyti talpų didesniu nei reikalinga kiekiu vandens ilgesniam laikui. Vandens laikymas be cirkuliacijos skatina legionelių ir kitų bakterijų dauginimąsi.
6. **Palaikyti tinkamą šalto vandens temperatūrą**
Šaltas vanduo turi būti $\leq 20\text{ }^{\circ}\text{C}$. Temperatūrai pakilus, didėja mikroorganizmų dauginimosi rizika. Rekomenduojama izoliuoti vamzdžius, ypač jei jie eina šalia karšto vandens trasų.
7. **Atlikti vidaus vandentiekio sistemų dezinfekciją pagal poreikį**
Jei vanduo užstovėjo ilgą laiką (pvz., po renovacijos, po avarijos, po ilgalaikio nenaudojimo), rekomenduojama atlikti:
 - **terminę dezinfekciją** (karštu vandeniu), arba
 - **cheminę dezinfekciją**, naudojant sertifikuotas medžiagas.
8. **Vengti perteklinio vandens naudojimo buitiniams poreikiams**
Skatinti racionalų vartojimą:
 - nenaudoti vandens, kai jo nereikia (pvz., valant paviršius naudoti tik tiek, kiek būtina);
 - rinktis ekonomiškus aeratorius ir maišytuvus;
 - taisyti vandens pratekėjimus iš karto.
9. **Informuoti pastato gyventojus ar darbuotojus**
Jei patalpos yra laikinai nenaudojamos, informuoti darbuotojus ir lankytojus apie būtinybę praplauti čiaupus prieš naudojimą.
10. **Atlikti reguliarius vandens kokybės tyrimus**
Rekomenduojama tikrinti:
 - bendrą mikrobiologinę taršą,
 - chemijos rodiklius pagal HN 24:2023, ypač jei yra įtarimas dėl stovėjimo ar sistemos užterštumo.

11. Vykdyti vandentiekio sistemos priežiūrą pagal technines taisykles

Užtikrinti sistemų eksploatacijos žurnalą, praplovimų įrašus, atliktų tyrimų duomenis. Tai padeda įrodyti rizikų kontrolę ir atliktas prevencines priemones.